

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱԿՐՈՏԵԽԱԿԱՆ ՀԻՄԱԽԱՆԴԻՐՆԵՐ ԵՎ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Վ. Լ.,	Ստվերային շրջանառության առաջնային թԱՍԱԶՅԱՆ Ա. Ռ.	ոլորտներն ու բնագավառները և դրանց ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա 13
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Վ. Լ.,	Ստվերային շրջանառության կրծատման ուղղու- թԱՍԱԶՅԱՆ Ա. Ռ.	թյամբ օրենսդրական դաշտի բարելավման մոտեցումներն ու միջոցառումները 25
ԱՎԵՏԻՆՅԱՆ Գ. Ս.		Արցակցության պիտական կարգավորման ուղղու- թյունները և դրանց ընտրության հիմնախնդիրն անցումային տնտեսությամբ երկրներում 41
ԱՎԵՏԻՆՅԱՆ Ս. Ա.,		Արժեքորդերի շուկայի ձևավորման արանձնա- հատկություններն Արցախի Հանրապետությունում 49
ԱՎԱՄՆԵՍՅԱՆ Ի. Ա.		ՀՀ ցեմենտի շուկայի զարգացման միտումները 63
ԲԱԽՆԵՅՅԱՆ Ս. Ս.		Սակրուսնեսական ցուցանիշների ազ- դեցությունը գործարար միջավայրի վրա 68
ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ Ք. Յ.,		Ստվերային տնտեսության գնահատման մոտեցումները միկրոմակարդակում 74
ԿՅՈՒՐԵՂՅԱՆ Ա. Ս.		Տրանսֆերային գնագոյացման մեխանիզմները և դրանց ներդրման մոտեցումները ՀՀ-ում 80
ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ Ք. Յ.,		ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի և պիտական պարտքի դինամիկ փոփոխությունների վերլուծությունը 91
ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ Լ. Ս.		ՀՀ-ի անդամակցությունը Եվրասիական տնտեսական միուլյաները 98
ԲԱՅԱՐՅԱՆ Ա. Ա.		ՀՀ տցիալ-տնտեսական գործընթացների կառա- վարման արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ գործարար միջավայրի բարեփոխման գերակայությունների համատեքստում 107
ԿՅՈՒՐԵՂՅԱՆ Ա. Ս.		Հարկային օրենսդրության ձևավորման ու բարե- փոխման էվոլյուցիան ակցիզային հարկի մասով 113
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Դ. Վ.		Հարկային օրենսդրության ձևավորման ու բարե- փոխման էվոլյուցիան ավելացված արժեքի հարկի մասով 124
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Ռ. Վ.		Պետական եկամուտների գնահատման և կանխատեսման մի մոտեցման շուրջ 141

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԱՄ S. Վ.	Հարկային բեռը և հարկման արդյունավետությունը	147
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԱՄ S. Վ.	ՀՀ հարկային օրենսդրությունը և նրա բաղկացուցիչ տարրերը	159
ՍԱԿԱՐՅԱՆ Ա. Ռ.	Ներմուծման դերը երկրների տնտեսական աճի ապահովման գործում	172
ՍԱԿԱՐՅԱՆ Ա. Ռ.	Տնտեսական աճի վրա ներմուծման ազդեցության մեխանիզմները ՀՀ-ում	182
ՇԱՀԻՆՅԱՆ Տ. Վ.	Բանկային ծառայությունների տնտեսական բովանդակությունն ու դերը ժամանակակից առևտրային բանկերում	192
ՇԱՀԻՆՅԱՆ Տ. Վ.	ՀՀ բանկային ոլորտի ընդհանուր նկարագիրը	201
ԶԱԼԱԼՅԱՆ Ք. Վ.	ՀՀ ներդրումային միջավայրի իրավաօրենսդրական դաշտի վերլուծություն	209
ԶԱՎԱՐՅԱՆ Մ. Մ.	Բանկային գործունեության ռեսուրսատարողության արդյունավետության գնահատման մոտեցումները	218
ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ա. Տ.	Իրացվելիության ոիսկը և դրա կարգավորումը բանկերում	229
ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ա. Տ.	ՀՀ առևտրային բանկերի պասիվների կառուցվածքի վերլուծությունը	241
ՍԱՐԳՍՅԱՆ Լ. Ն.	Արտահանումը որպես տնտեսական աճի հիմնական գործն ՀՀ-ում	250
ՔԱՐԴՈՒՄՅԱՆ Ն. Գ.	ՀՀ հարկային բեռը միջազգային վարկանիշներում	263
ՔՈՂԱՐՅՅԱՆ Ռ. Մ.	Անկանիսկ դրամաշրջանառության ժամանակագրական փոփոխությունների վերլուծությունը ՀՀ-ում	272

ՏԵՍԱԿԱՆ ԳԵՏԱՉՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՏԻՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄՏՋԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՍԱՐԻՆՅԱՆ Ռ. Ն.	«Ազելիվ գիտության օգուտները» Նիկողայոս Զորայանի հայեցությամբ	280
ՍԱՐԻՆՅԱՆ Ռ. Ն.	Ստեփանոս Նազարյան (տնտեսագիտական մտորումներ)	295
ՄԵՐ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԸ		306

СОДЕРЖАНИЕ

МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И ФИНАНСЫ

АРУТЮНЯН В. Л., ТАМАЗАЯН А. Р.	Первичные сферы и области теневого оборота и их влияние на экономику РА	13
АРУТЮНЯН В. Л., ТАМАЗАЯН А. Р.	Подходы и меры улучшения законодательного поля в целях сокращения теневого оборота в РА	25
АВЕТИСЯН Г. С.	Направления государственного регулирования конкуренции и проблема их выбора в странах с переходной экономикой.....	41
АВЕТИСЯН С. А., АВАНЕСЯН И. А.	Особенности формирования рынка ценных бумаг Республики Арцах.....	49
БАХШЯН С. М.	Тенденции развития рынка цемента в РА.....	63
БАГДАСАРЯН К. Ю., КЮРЕГЯН А. М.	Влияние макро экономических показателей на бизнес-среду.....	68
БАГДАСАРЯН К. Ю., ПЕТРОСЯН Л. М.	Подходы оценки теневой экономики на микроуровне.....	74
БАГДАСАРЯН К. Ю., ПАРСАДАНИЯН Т.С.	Механизмы трансферного ценообразования и подходы по их внедрению в РА.....	80
БАЯДЯН А. А., БАЯДЯН А. А.	Анализ динамического изменения валового внут- реннего продукта и государственного долга РА	91
ГРИГОРЯН Д. О.	Членство Армении в Евразийском экономическом союзе.....	98
КЮРЕГЯН А. М.	Способы повышения эффективности управления социальными и экономическими процессами в контексте приоритетов деловой среды Армении.....	107
АРУТЮНЯН Д. В.	Эволюция формирования и реформирования налогового законодательства в области акцизного налога	113
АРУТЮНЯН Д. В.	Эволюция формирования и реформирования налогового законодательства в области НДС.....	124
АРУТЮНЯН Р. В.	Об одном подходе оценки прогнозирования государственных доходов.....	141
АРУТЮНЯН Т. В.	Налоговая нагрузка и налоговая эффективность.....	147
АРУТЮНЯН Т. В. МАКАРЯН А. Р.	Налоговое законодательство РА и его компоненты....	159
	Роль импорта в обеспечении экономического роста в различных странах.....	172

МАКАРЯН А. Р.	Механизмы влияния импорта на экономический рост в РА	182
ШАГИНЯН Т. В.	Экономическое содержание и роль банковских услуг в современных коммерческих банках.....	192
ШАГИНЯН Т. В.	Общее описание банковского сектора Армении	201
ДЖАЛАЛЯН К. В.	Анализ законодательно-правовой базы инвестиционной среды РА.....	209
ДЖАВАДЯН М. С.	Подходы к измерению эффективности ресурсоемкости банковской деятельности.....	218
САРГСЯН А. Т.	Риск ликвидности и его регулирование в банках	229
САРГСЯН А. Т.	Анализ структуры пассивов коммерческих банков РА.....	241
САРГСЯН Л. Н.	Экспорт как ключевой фактор экономического роста РА	250
КАРДУМЯН Н. Г.	Налоговое бремя РА в международных рейтингах....	263
КОЧАРЯН Р. С.	Анализ временных изменений безналичного денежного оборота Республики Армения	272

ИСТОРИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ И ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МЫСЛИ

САРИНЯН Р. Н.	Взгляды Никогаеса Зораяна «Выгоды благородной науки».....	280
САРИНЯН Р. Н.	Степанос Назарян (экономические раздумья)	295
НАШИ АВТОРЫ	.....	306

CONTENTS

MACROECONOMIC ISSUES AND FINANCES

APUTYONIYAN B. L., TAMAZAYAN A. P.	The Primary Spheres, Areas of Application of Unreported Sales Turnover and the Impact of Thereof on the Economy of the Republic of Armenia.....	13
HARUTYUNYAN V. L., TAMAZYAN A. R.	Approaches to and Measures for Legislation Changes to Reduce the Size of Unreported Sales Turnover.....	25
AVETISYAN G. S.	The Directions of the State Regulation of Competition and the Issue of the Choice of Thereof in Transition Economies	41
AVETISYAN S. A., AVANESYAN I. A.	Creating Securities Market in the Republic of Artsakh ...	49
BAKHSHYAN S. M.	Cement Market Development Trends in the Republic of Armenia	63
BAGHDASARYAN K.Y., KYUREGHYAN A. M.	The Impact of Macroeconomic Indicators on the Business Climate.....	68
BAGHDASARYAN K.Y., PETROSYAN L. M.	Approaches to Measuring the Size of Shadow Economy on the Micro-Level.....	74
BAGHDASARYAN K.Y., PARSADANYAN T. S.	The Mechanisms of Transfer Pricing and Possible Approaches to Introducing Thereof in the Republic of Armenia	80
BAYADYAN A. H., BAYADYAN A. A.	Analysis of Dynamic Changes Reported in the Gross Domestic Product and Public Debt	91
GRIGORYAN D. H.	Armenia's Accession to the Eurasian Economic Union	98
KYUREGHYAN A. M.	Approaches to Increasing the Efficacy of Management of Socioeconomic Processes in the Republic of Armenia in the Context of Priorities for Reforming the Business Environment of the Republic of Armenia	107
HARUTYUNYAN D. V.	The Evolution of Tax Legislation with Respect to the Excise Tax	113
HARUTYUNYAN D. V.	The Evolution of Tax Legislation with Respect to the Value Added Tax	124
HARUTYUNYAN R. V.	On an Approach to Estimating And Forecasting the State Revenues	141
HARUTYUNYAN T. V.	Tax Burden and Taxation Efficacy	147

HARUTYUNYAN T. V.	Tax Legislation and Its Components in the Republic of Armenia	159
MAKARYAN A. R.	The Role of Imports in Ensuring Economic Growth in Various Nations	172
MAKARYAN A. R.	Mechanisms of the Impact of Imports on the Economic Growth in the Republic of Armenia	182
SHAHINYAN T. V.	The Economic Meaning and the Role of Banking Services in Contemporary Commercial Banks	192
SHAHINYAN T. V.	General Overview of the Banking Sector in the Republic of Armenia	201
JALALYAN K. V.	Analysis of the Legislation Regulating the Investment Environment in the Republic of Armenia.....	209
JAVADYAN M. S.	Approaches to Measuring the Efficacy of Resource-Intensity of the Banking Activity	218
SARGSYAN A. T.	Liquidity Risk and its Regulation at Banks.....	229
SARGSYAN A. T.	Analysis of the Liability Profile of Commercial Banks in the Republic of Armenia.....	241
SARGSYAN L. N.	Export as the Key Factor of Economic Growth in the Republic of Armenia	250
QARDUMYAN N. G.	The Tax Burden in the Republic of Armenia According to the International Rankings	263
KOCHARYAN R. S.	Analysis of Temporal Changes in the Non-Cash in Circulation in the Republic of Armenia	272

ECONOMIC RESEARCH AND THE HISTORY OF THE ECONOMIC THOUGHT

SARINYAN R. N.	"The Benefits of the Noble Science" from the Viewpoints of Nikoghayos Zorayan	280
SARINYAN R. N.	Stepanos Nazaryan (Economic Thoughts)	295
OUR AUTHORS	.....	306